

ХРОНИКА

ЛИКОВНА КОЛОНИЈА НАРОДНИХ УМЕТНИКА – ТАВАНКУТ '88

На дан 20. јула 1989. године др Бранко Ћупурдија, мр Едит Петровић и потписани присуствовали су – у оквиру теренске праксе студената етнологије Филозофског факултета у Београду, у околини Суботице – отварању изложбе ликовне колоније „Таванкут '88“, у Доњем Таванкуту. Колонију је отворио Бранко Ћупурдија, а писац ових редова отворио је изложбу следећом беседом:

Поштовани драги посетиоци, гости, као и драги наши „домаћи“!

Поздрављам вас у име организатора ове изложбе и ликовне колоније „Таванкут '88“. Дозволите да вам се обратим са неколико непосреднијих речи, можда не баш уобичајених за овакве свечане и званичне прилике.

Изразио бих, најпре, своју искрену захвалност што ми је припала част да се овде, вечерас, појавим пред вама. Премало је, међутим, рећи „захвалност“. Треба додати, а и права је реч: огромно задовољство и, још више од тога. Ја сам, наиме, од данашњег дана постао много богатији, и то за неколико драгоцених сусрета и познанстава, али посебно богатији испуњавањем овом чудесном уметношћу.

Таванкут ми је, а сигуран сам и свима вама који сте дошли овамо, подарио тренутке истинске среће. Међу овим нестварно лепим делима, и пределима, човек се осећа као да живи у сну или, боље речено – у бајци.

И мој данашњи, непредвиђени долазак¹ у „Кутак“ још неискварене чистоте срца и природе (...), осећам као део те б а ј к е, коју сам започео пре доста година, управо овде, у Бачкој свог раног детињства, у житима, међу сунцокретима и у кукурузиштима, када сам, „неопозиво“, одлучио да будем сликар!

Живот ме је после повео на друге стране и другим путевима, али сам увек љубоморно чувао и заувек, и као научни радник – етнолог – сачувао то своје првобитно духовно благо уметничког доживљавања стварности и сећања на В о ј в о д и н у, свој други² завичај...

Опредио сам се за струку п р о у ч а в а њ а народног живота, али не излазећи из вечне бајке у којој сам сањао о „Пепељуги под наћвама“³,

¹ Непредвиђени, јер је заиста требало да данас одем, са групом студената, у Шибешић или Љутово, али ме је нешто вукло овамо.

² Поред Босанске Крајине! Овде се, иначе, м о р а запазити, да је – као да је у питању нека несазнатљива „законитост“ – овај текст, заправо, интегрални део уводне напомене (под цртом) уз чланак истог аутора, са почетка овог броја „Етнолошких свезака“...

³ Мисли се на есеј (у форми „приказа“) овог аутора у „Kulturi“ 80' 50, Београд 1980: 185–191.

како сам једанпут назвао *народну уметност*. Кажем: „народну” не зато што израз „наивна” није ни најлепши ни најбољи, него зато што она, народна уметност, то заиста *јесте*, у најнепатворенијем значењу те речи. Јер то је: уметност „пука”, себара, кметова, Матије Гупца⁴, сељака, паора, радника, уметности „обичних” људи, каква је у давним па некад и скоријим временима, а ево и у понеком блиставом тренутку садашњег времена, одувек била – свеколика уметност, *с в е у м е т н о с т*, кад није било поделе на ратара и кипара, на домаћицу и сликарку, на „уметнике” и „публику”, такозване потрошаче уметности. Било је то време кад је украшаван и „лист” („радни” део) мотике који се и није видео од земље и блата, као и колевка, и забат, као што су украшавани сви остали предмети и сав свакидашњи живот.

Данас овде гледамо „драгуље сачуване испод праха векова”, злато панонског жита преточено у сновиђења, једнако потребна као и свагдањи хлеб, улазећи у прошлост која се чува за будућност.

Проглашавајући ову *свечаност* *о т в о р е н о м* – опростите ми што не знам да „диваним Б у њ е в а ч к и”, или што *en nemtudom maguag beszeln* да вам и тако, *вашим* речима, изразим своју захвалност и радост што сам (*опет*) међу вама, у овој злаћаној бајци о прелепој Пепељуги.

Хвала вам, од срца...

Радомир Д. Ракић

⁴ Овдашње културноуметничко друштво се тако и зове, по њему!